

Gravplassmelding for Harstad kommune

Planperiode 2023-2025

Godkjent av Harstad kirkelige fellesråd - 02.oktober 2023.

INNLEDNING

En gravplassmelding er en samlet melding om status for gravplassene i kommunene og en plan for utvikling av disse. Meldingen vil kunne være et nyttig verktøy for å sikre en helhetlig oversikt over status og behov for gravplasser framover. Den vil også være nyttig overfor kommunen i forhold til økonomi og arealplanlegging.

Denne gravplassmeldingen er utarbeidet av gravplassadministrasjonen, Harstad kirkelige Fellesråd. Meldingen er tenkt som et grunnlag for en hensiktsmessig og forsvarlig forvaltning av de 17 gravplassene fellesrådet drifter for Harstad kommune.

Meldingen hensyntar befolkningsvekst og forventet alderssammensetning. Vi vet mange innbyggere i kommunen tilhører etterkrigsgenerasjonen.

Innledningsvis er det viktig å merke seg at flere av gravlundene vil være fullt utnyttet i løpet av få år, med den konsekvens at kistegravlegging ikke lenger vil være mulig der de kanskje ønsker. Dette skyldes blant annet grunnforhold på flere gravplasser og dette vanskeliggjør gjenbruk av graver. Et godt eksempel på dette er gravplassen på Fredly (Kanebogen) som består av myrjord samt ikke-drenerende masser som både utelukker gjenbruk til kistegraver og åpning av nye kistegraver. Arealet kan benyttes til urner, og det er derfor en på kort sikt har anbefalt å etablere en ny minnelund her da dette ikke setter de samme kravene til grunnforholdene.

Etablering, utvidelse og/eller utnyttelse av gravplasser handler ikke bare om tilgang på arealer og økonomi. Befolkningen har stor tilknytning til «sin» gravplass. De ønsker at det finnes et tilbud i nærmiljøet. Stell av graver og besøk på gravplasser er en kjær og viktig tradisjon for mange familier. Spesielt eldre pårørende er ofte lite mobile, og derfor avhengig av at gravplassen er lett tilgjengelig. Det er vår erfaring at det er viktig å prioritere å utvide tilbudet til innbyggerne på de eksisterende gravplassene, enten det er minnelund, urnevegg eller kisteplass.

Gravplassforvaltningen etterstreber å drive en livssynsnøytral forvaltning. Nye gravferdsvarianter og tradisjoner gjør at etterspørselen etter livssynsnøytrale seremonirom øker. Ulike trosretninger og livssynsgrupper må ha tilbud om lokaliteter og gravplasser som muliggjør en god gjennomføring av deres gravferdstradisjoner. Det er tilrettelagt et eget gravfelt til muslimer på nye Harstad gravlund.

Harstad krematorium er omtalt som eget punkt i meldingen. Krematoriets kapasitet utnyttes maksimalt hvert år. For å unngå overskridelser i antall tillatte kremasjoner pr. år, har det i perioder vært inntaksstopp. Dette har de senere årene medført at en i perioder har vært nødt til å si nei til utenbys forespørsler om kremasjon fra nabokommuner uten krematorium.

Krematoriet har et kapell som med enkle tilpasninger kan omgjøres til et livssynsnøytralt seremonirom.

Det er lagt ned mye arbeid de siste årene med rydding og vedlikehold på gravplassene for å heve nivået. Gravplassforvaltningen har også startet et omfattende arbeid med å digitalisere registrering og administrasjon av gravplasser, noe som vil effektivisere forvaltningen.

INNHold

Innledning	2
Oversikt over begreper	4
Personell.....	4
Miljø.....	4
Harstad krematorium.....	5
Driftsutstyr.....	6
Sommerplanting.....	6
Verneplaner.....	7
Vernekriterier.....	8
Minnelunder.....	9
Urnevegg.....	11
Fester.....	12
Festetid.....	12
Gravbehov.....	12
Kistegrav.....	14
Urnegrav.....	14
Anonym minnelund.....	14
Navnet Minnelund.....	14
Vedtekter.....	14
Gravplasser.....	15
Rødskjær kirkegård.....	17
Sørvik kirkegård.....	17
Fredly kirkegård.....	18
Harstad gravlund.....	19
Tofta kirkegård.....	19
Trondenes gamle.....	20
Trondenes kirkegård.....	21
Elgsnes.....	22
Kasfjord kirkegård.....	22
Ervik kirkegård.....	23
Lundenes kirkegård.....	23
Grøtavær kirkegård.....	24
Bjarkøy gamle.....	25
Bjarkøy kirkegård.....	25
Sandsøy kirkegård.....	26
Kjøtta.....	27
Meløyvær kirkegård.....	28
Oppsummering.....	28

OVERSIKT OVER BEGREPER

Anonym Minnelund: Gravfelt for anonyme graver. Feltet kan ha et felles minnesmerke uten opplysninger om hvem som er gravlagt.

Fester: Festeren er den som rår over graven og kan sette opp og bestemmer hvem som skal gravlegges der. Fester plikter å holde graven i hevd og betale festeavgift.

Askespredning: Asken etter en avdød person kan bli spredd i naturen dersom avdøde ønsket dette. Ved askespredning vil det ikke være noe gravminne. Det må søkes om tillatelse til askespredning hos Statsforvalteren.

Fagsystem: Digital forvaltningsdatabase for graver/gravplasser.

Fredningstid: Tidsrom fra siste gravlegging til graven kan tas i bruk igjen til ny gravlegging. Det er 20 år som er fredningstid.

Navnet Minnelund: Gravfelt med felles minnesmerke med navn og data på de som er gravlagt.

Urnebegravelse: Kremasjon skjer i forkant av seremoni. Urnen blir satt ned rett etter seremoni.

Bisettelse: Seremoni først, så blir det utført kremasjon. Urnen må settes ned innen 6 måneder.

PERSONELL.

- Gravplassforvaltningen utføres av 5 faste årsverk, herunder en arbeidsleder
- Driftsleder som har det overordnede administrative driftsansvaret. Denne stillingen ivaretar også bygg forvaltningen sammen med kirkevergen.
- Sommervikarer benyttes til stell og klipp av gravplassene. Antallet varierer fra år til år, men i sum tilsvarer dette ca. 1 årsverk

Det er mange nyansatte i gravplassforvaltningen, og det er viktig at disse får anledning til å delta på kurs og opplæring for å øke kompetansen de neste årene.

Det arrangeres årlig flere fagkurs i regi av Norsk forening for gravplasskultur.

MILJØ.

Gravplassene har et stort søkelys på kildesortering, men det er vanskelig å finne løsninger som brukere/ besøkende benytter.

Det er særlige utfordringer med glass, metall og elektrisk avfall. Det er mye plast i kranser, gravlykter og annet som blir tatt med til gravplassen. Det er veldig tidkrevende å sortere dette avfallet, og kostbart å levere som usortert avfall.

Vi komposterer til eget bruk, resten blir levert som brennbart avfall til HRS.

Verktøy og maskiner er i stor grad elektrisk, og vi følger med om det er mulig å gå over fra fossilt brennstoff til mer miljøvennlige maskiner. Utfordringen er at batteriene som benyttes har begrenset kapasitet. Det innebærer høy kostnad på bruken av disse maskinene.

Ved krematoriet skal det søkes om å få satt ned innsettingstemperaturen med 50 grader. Dersom dette innvilges, kan vi spare både diesel og strøm. Oppgradering av krematoriet vil gi stor miljøgevinst.

HARSTAD KREMATORIUM.

Harstad krematorium ble etablert i 1972 og tar imot kremasjonsoppdrag fra hele Nord Norge.

Anlegget ble utbygget og renoverert i 2010. Ovnene ble byttet, flere rom ble renoverert, og det ble bygd nytt teknisk rom og eget kjølerom.

I første kvartal 2023 ble det installert nytt styringssystem fra Mitamatic. Fordelene med dette er at vi får en bedre forbrenning, og gjør det mulig å øke antall kremasjoner fra 5 til 7 stk. kremasjoner pr. dag. Dette bidrar også til energibesparelser, ettersom prisene på strøm og fyringsolje har økt kraftig.

Support og teknisk vedlikehold skjer over datalinje og det er betydelig enklere å forholde seg til en utstyrsleverandør.

Krematorier er delt i to kategorier, kategori I og II, avhengig av antall kremasjoner. Harstad krematorium er i kategori I som har begrensninger på 200 kremasjoner pr. år grunnet manglende renselinje. Denne begrensningen har ringvirkninger for nabokommunene som vi samarbeider med, da vi de siste årene har vært nødt til å avvise utenbys forespørsler for å holde oss innenfor godkjent antall.

Stans i mottak fra nærliggende kommuner i regionen medfører betydelig ulempe for dem i form av lenger kjøring og større transportkostnader. Tilgjengelige kremasjonsanlegg er i Narvik, Tromsø og Bodø.

Kremasjonsprosenten er en viktig faktor for fremtidig planlegging – både med henblikk på disponering av areal og økonomi.

Harstad hadde en kremasjonsprosent på 45 prosent i 2022

Kapellet i Krematoriet slik det er i dag, oppfyller kanskje ikke kravet om å være livssynsneutralt, men dette kan med små justeringer endres. Hvis en ser behov for det. Det kan medføre økonomisk utfordringer.

Oversikt over fordeling mellom begravelser og bisettelser.

	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne	Tot.	Urne
Rødskjær	6	1	2	1	3	1	4	1	3	0	9	3	6	2	6	1	4	2	7	4	3	0
Sørvik	30	6	21	1	20	1	27	2	25	3	29	3	32	3	24	3	24	3	26	6	23	1
Fredly	53	16	44	18	43	15	49	21	42	27	38	18	45	21	49	27	41	22	41	18	53	36
Harstad grl	55	13	34	8	38	13	42	10	41	13	36	17	41	13	46	13	34	16	32	11	46	22
Tofta	3	3	2	2	0	0	1	1	0	0	2	2	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
Tr.nes gamle	1	1	3	3	1	1	3	3	2	2	1	1							2	2	1	1
Trondenes	40	21	41	14	45	15	44	12	65	18	46	23	53	25	62	29	44	27	57	33	55	24
Elgsnes	1	0	1	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0	1	0	2	1	1	1	1	0
Kasfjord	10	2	4	0	4	0	4	3	4	0	6	1	4	1	8	2	6	2	5	0	4	1
Lundenes	4	1	1	0	7	1	5	2	9	0	9	2	3	1	10	5	5	1	5	1	5	2
Grøtavær	4	0	3	0	4	0	4	0	2	0	6	0	4	1	3	1	1	0	5	2	5	3
Ervik	7	0	3	0	3	0	2	0	3	1	1	1	0	0	4	1	3	0	2	0	3	1
Bjarkøy	0		5	0	5	0	3	0	6	1	4	0	7	2	4	0	5	0	8	0	3	0
Sandsøy	0		0	0	3	2	3	0	2	2	1	1	4	2	1	0	2	2	4	2	2	1
Kjøtta																	2	2	1	1	0	0
Meløyvær	0		1	0	0		0		2	1	2	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0
Totalt	214	64	165	47	178	49	193	55	208	68	192	72	202	72	219	82	174	79	197	82	204	92
Urne % av tot.		30 %		28 %		28 %		28 %		33 %		38 %		36 %		37 %		45 %		42 %		45 %

DRIFTSUTSTYR.

Fellesrådet har to gravemaskiner, en traktor med henger og to trekkbiler for henger og utstyr. I tillegg diverse utstyr for stell og klipping av vegetasjon på gravlundene. En ny trekkbil er bestilt og ventes levert i 2024. Utstyret brukes kontinuerlig, og er utsatt for stor slitasje. Utstyret fraktes mye rundt, og det er utfordrende å ha gode oppbevaringsplasser.

Utstys- og investeringsbehov behandles i den årlige budsjettprosessen.

SOMMERPLANTING

Fellesrådet forvalter mellom 350-400 avtaler om stell av graver - stellavtaler -årlig. Vi tilbyr årsavtaler fra 2020. Avtalene bidrar både til velstelte gravplasser, og kontakt med fester.

Det er mulig å bestille sommerstell og mosekrans til jul.

Tilbud om gravstell er ikke en lovpålagt tjeneste, men det er et godt tilbud til pårørende som ikke kan ivareta gravstellet selv. Tilbudet drives etter selvkostprinsippet.

Sommerstell utføres av gravplassmyndigheten

VERNEPLANER.

For å kunne utnytte arealet på gravplassene bedre, er det svært viktig å komme i gang med å utarbeide en plan for vern av gravminner. En slik verneplan må foreligge for å kunne slette gravsteder som er over 60 år.

Dette er en omfattende og krevende jobb, da hvert enkelt gravsted/gravminne må dokumenteres. Det er behov for å ha et tett samarbeid med kommunen, historielag, **museum** og «*Slekt og Data*» for å komme i mål med en verneplan.

Det er mange hensyn å ta, og relativt lite kunnskap og hente lokalt.

For å sikre at gravminner av historisk verdi ikke blir fjernet, bør Fellesrådet samhandle med kommunen for å finne ressurser og tiltak som sikrer at det utarbeides gode verneplaner.

VERNEKRITERIER.

Kriterier for en vurdering av vernede gravminner.

§ 27. Bevaring

Gravplassmyndigheten kan vedta at områder av gravplassen eller enkeltgraver med gravminner og annet utstyr skal bevares. Slikt vedtak kan bl.a. gjøres dersom gravminner på et område av gravplassen eller en grav er av en viss alder, at det representerer en stillhistorie, har et lokalt særpreg i form eller materialbruk, gir uttrykk for en interessant personhistorie eller er unikt.

Gravplassvedtektene skal inneholde egne bestemmelser for de områder eller graver som vedtas bevart.

Sjeldenhet: *bare laget et slik gravminne.*

Høy alder: Gravminner over 60 år

Stilhistorie: et utdrag av steiner fra forskjellige tiår

Håndverksmessig eller kunstnerisk verdi:

Lokalt særpreg: eks lokalt laget

Innskrift: Yrkestitler, morsomme eller sjeldne innskrifter

Personhistorie: Personer som har bemerket seg på ulike måter. Eks. polfarer

04.K.B.37		Type innskrift	Nedsenket
Type	Stående	Tilstand	Meget god
Materiale	Stein	Enkeltobjekt	Meget bevaringsverdig
Dekke	Gras	Del av miljø	Meget bevaringsverdig
Innramming		Innskrift	
Høyde	0 cm		
Bredde	0 cm		
Tykkelse	0 cm		
Lengde	0 cm		
Beskrivelse		Kommentar	
04.K.B.37		Første gravlagte på kirkegården	
Albert E Olsen		født	ded
		23.07.1873	30.11.1932
			gravlagt
			06.12.1932

Utklipp fra bevaringsplan i fagprogrammet

MINNELUNDER.

Navnet minnelund er et felles minnesmerke der det settes navn, dato for fødsel og død på den gravlagte. Alt stell og beplantning på minnelunden ivaretas av oss som gravforvalter, men pårørende kan sette fra seg snittblomster og tenne lys. Gravplassforvaltningen har jevnlig ettersyn og tar bort visne blomster og utbrente lys.

Den første Minnelunden ble ferdigstilt på Trondenes i 2011. I 2022 er det ikke lenger plass til nye gravlegginger på Trondenes slik minnelunden er utformet pr. i dag.

Ved inngangen til 2023 har vi to minnelunder på henholdsvis Harstad og Trondenes kirkegård.

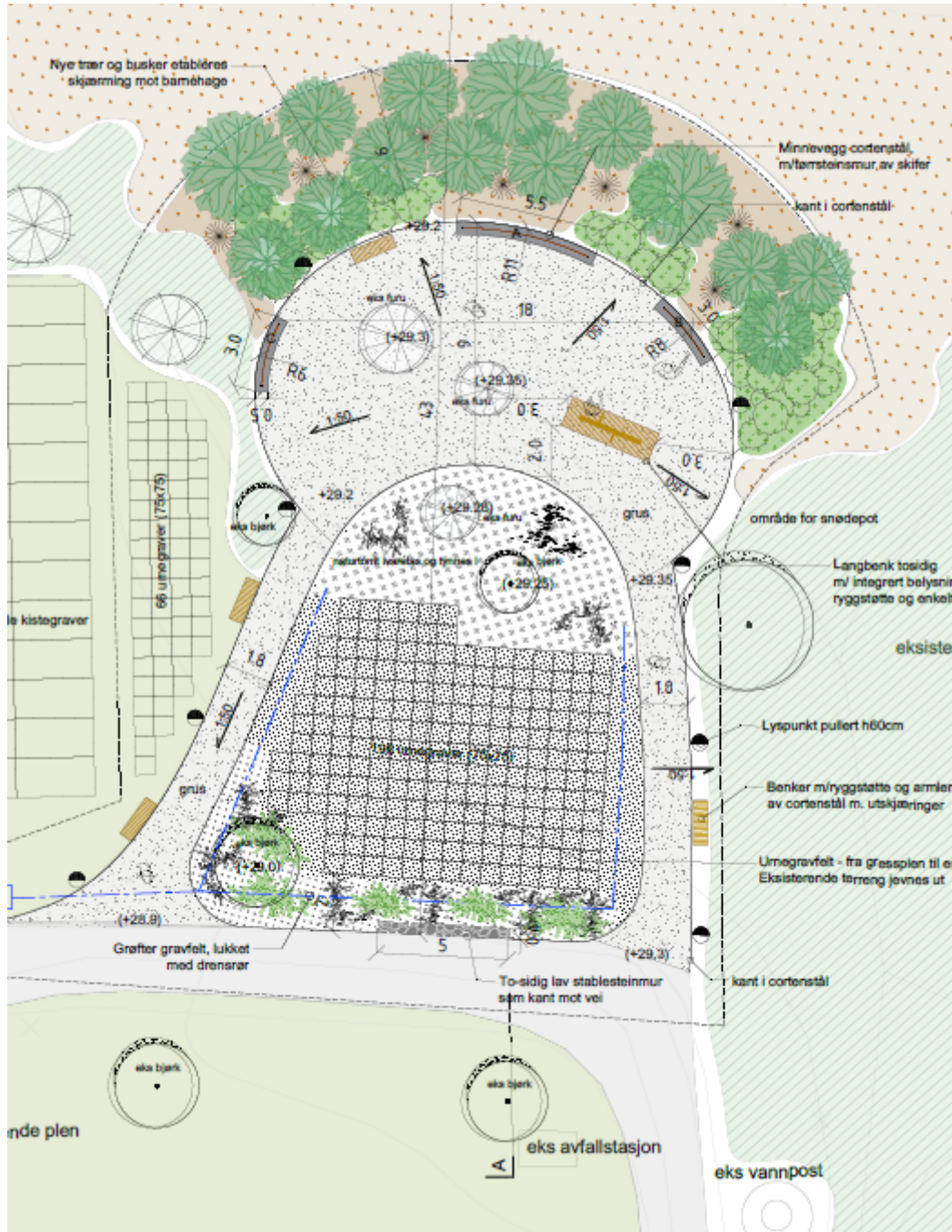
Minnelunden på Trondenes ble fullt utnyttet i 2022, mens minnelunden på Harstad gravlund har god kapasitet.

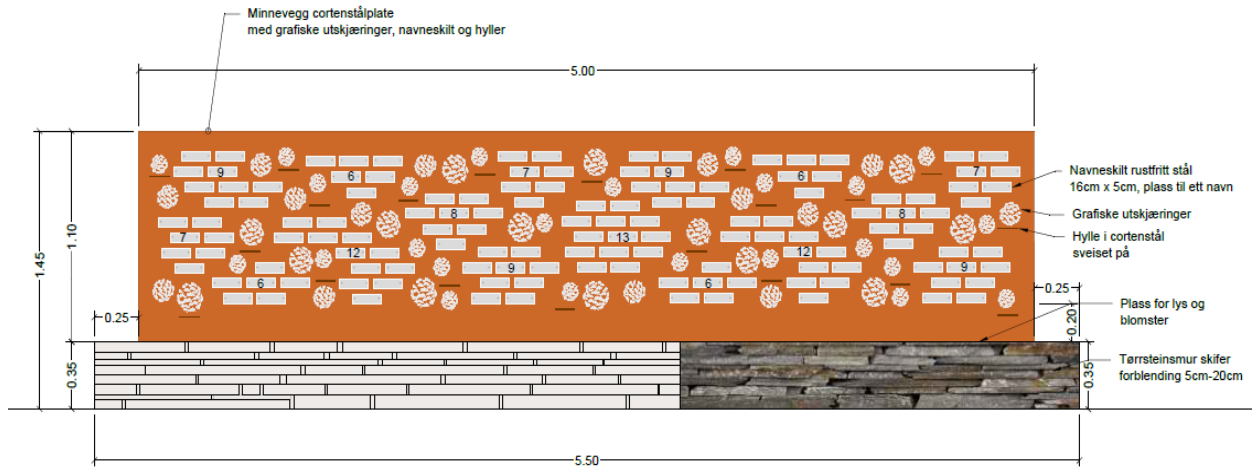
Det er et økende behov for flere minnelunder, og det arbeides aktivt for å få etablert en ny minnelund på Fredly gravplass i Kanebogen. Se eget avsnitt under.

Kostnader ved gravlegging på navnet minnelund er ft.kr 5000 i etablering. Navneplaten er da inkludert og gjelder for 20 år-. Reservering av tilleggs plass koster ft. kr 1000 for 10 år. Gravsted på minnelund kan festes videre etter fredningstiden.

Planskisse for ny minnelund på Fredly

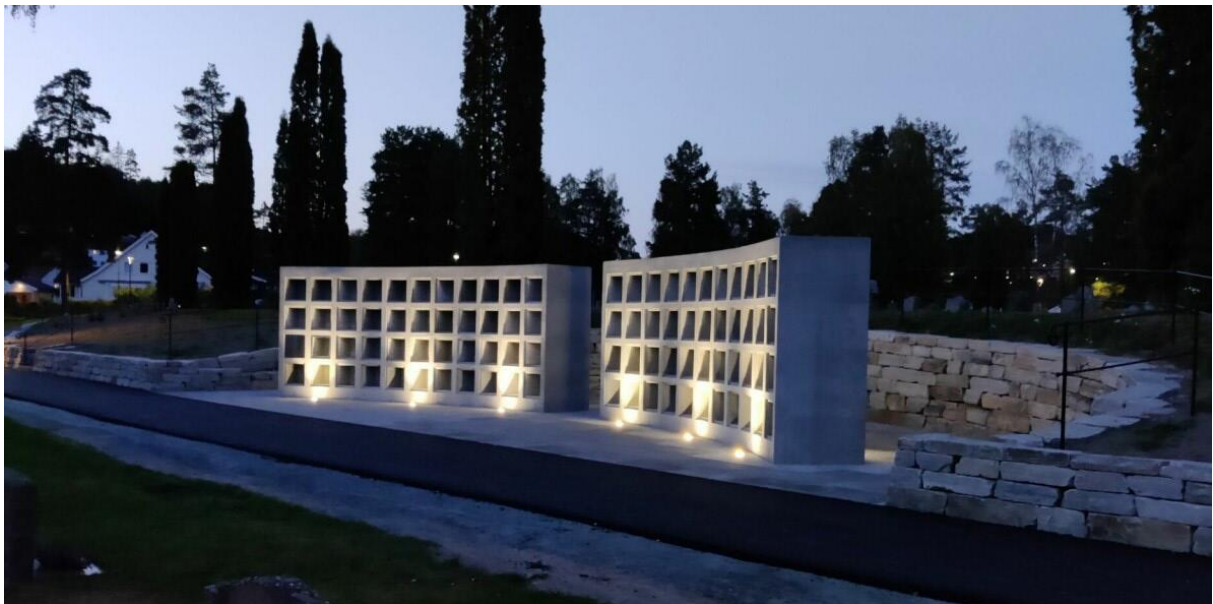

URNEVEGG

Fra 1 januar 2022 er det tillatt med urnevegg i Norge. Det har vært forbudt i Norge siden 1997.

Urnevegg er et godt alternativ for dem som ønsker en stellfri grav. I en urnevegg kan det plasseres flere urner.

Det er plass- og økonomiske besparelser ved å etablere slike urnevegger på gravplassene i Harstad. Dette kan være et godt supplement for **Navnet** minnelunder da urnevegg krever mye mindre arealer.

Urnevegg Notodden gravplass

Foto: gravplassen.no

FESTER.

Fester har rett til å bestemme hvem som skal gravlegges i graven. Fester er også ansvarlig for at gravminne og graven ivaretas etter gjeldene bestemmelser. Fester har plikt til å holde graven i hevd.

FESTETID.

En *fri grav* kan det ikke kreves festeavgift for. Ved gravlegging av en urne i fri perioden regnes ny fri gravperiode fra siste gravlegging.

Kistegrav kan festes sammen som et gravsted. Den graven som tas i bruk først i et gravsted er fri grav i fredningstiden.

Festeavgift er f.t. kr 250 per år, og fellesrådet fakturerer for en 10 års periode. Det må tas opp til vurdering om det skal gjøre en endring av festeavgift for urnegraver da disse beslaglegger halvparten av arealet. Det er i dag samme kostnad på kistegraver og urnegraver. En eventuell endring av festeavgift må endres i vedtektene.

GRAVBEHOV.

Gravplassloven § 2: "en eller flere gravplasser av slik størrelse at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 pst av kommunens befolkning." Kravet gjelder "til enhver tid". En må derfor ikke bare se på nåsituasjonen, men også fremover. Dersom det er ventet befolkningsvekst i kommunen, vil det påvirke kravet til gravreserve. En må også ha i betraktning at det går lang tid fra beslutning om bygging av gravplass til den står klar til bruk.

Med en kremasjons prosent på 50 % vil behovet for kisteplasser ligge på en plass mellom 100-150 pr år. Som det framkommer av oversikten foran, utgjorde kremasjonsprosenten 45 % i 2022.

Gravplassbehov.

Mangler ved gamle gravplasser

En forholdsvis stor andel av arealet på de 17 gravplassene som er tilgjengelige tilfredsstillende ikke dagens krav til en gravplass. I hovedsak gjelder dette krav til jordsmonn og drenering og grunnvannshøyde. Dette innebærer at store arealer som er regulert til formålet, av ulike årsaker ikke er egnet til kistegraver. Da er det viktig å avklare alternativ bruk av arealet.

Behov for digitalisering /kartlegging.

Det benyttes i dag særskilt dataprogram - GRAVLUND for administrasjon av gravplassene.

I 2019 startet fellesrådet med et systematisk arbeid for digitalisering av noen utvalgte gravplasser hvor det ble foretatt «ortofotografering». Dette innebærer at en tar utgangspunkt i de enkelte gravstedene slik de er og forsøker å tilpasse disse til et rutenett for å gi hvert gravsted en unik identifikasjon.

Dersom en så forholder seg til et samlet rutenett for hele gravplassen, framkommer det avvik mellom kart og terreng. Kartet forutsetter at grunnforholdene/jordsmonnet er ensartet, og dersom deler av inntegnede gravsted for eksempel står på fjellgrunn, høy grunnvannstand eller beplantning så er dette arealet ikke tilgjengelig for en kistegrav.

Det er mange ulike årsaker til at kartet ikke stemmer med terrenget, og alle avvik må innarbeides i det digitale kartet slik at informasjonen i Gravlunds-programmet samsvarer med virkeligheten på den enkelte gravplass.

Noen eksempler:

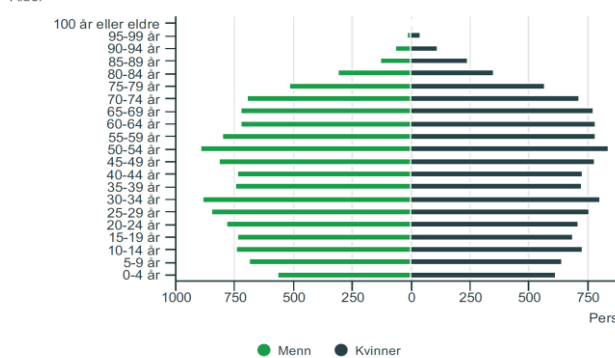
Fredly – Kanebogen	<ul style="list-style-type: none"> • Myrområde, store deler av gravplassen som er brukt er ikke egnet til formålet. Det innebærer at gravplassen er stengt for gjenbruksgraver. Alle som har fått festet gravsted ved en eksisterende grav får benytte denne. • Det er ikke mulig med gjenbruk for disse etter endt festetid. • Det er fjellgrunn på deler av gravplassen • Arealet er godt egnet til minnelund, da omfanget av masseutskifting/ drenering blir mindre omfattende og enklere å gjennomføre • Det er mulig å etablere urnevegg.
Meløyvær.	Denne gravplassen har store utfordringer med fjell, og dette innebærer at denne gravplassen kun ønskes brukt til urnegraver.

Når man ser på befolkningstall for 2022, er behovet for gravplasser 745 plasser. Vårt fagprogram viser at det er 7462 ledige kistegraver i hele kommunen, men vi vet at det ikke er et reelt tall. Det er derfor viktig at arbeidet med å fullføre digitaliseringen gjøres, slik at fagprogrammet samsvarer med den faktiske situasjonen for hver enkelt gravplass.

Omregulering til urnefelt.

For å utnytte tilgjengelig areal må det derfor foretas vurdering om det er muligheter for omregulering av areal fra kistefelt til urnefelt. Omregulering fra kiste- til urnefelt er en økonomisk god løsning for økning av antall gravplasser.

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

KISTEGRAV.

Gravferdsloven sier at en grav skal være minst 3 meter lang og 1,5 meter bred. På gravplass anlagt før 1997 kan graven være 2,4 meter lang og 1,2 meter bred.

Kisten skal ha minst 0,8 meter jordoverdekning og minst 0,3 meter jord under kisten.

Fredningstid er 20 år.

Gravferdsforskriften § 13

URNEGRAV.

En urnegrav skal kunne deles opp i fire like store arealer og gi mulighet til å nedsette 4 urner. Areal på en urnegrav er 1,5 x 1,5 meter.

I Harstad er det ikke mange slike urnegraver, og kistegraver tas i bruk til dette. På en kistegrav er det mulighet for å sette ned 8 urner.

På Navnet Minnelund er målet 0,5 x 0,5 meter. Minnelunder er enormt plassbesparende. Den beste løsningen på en Navnet Minnelund er å ha 0,75 x 0,75 meter. Da kan det settes ned to urner i en grav.

Fredningstid er 20 år.

ANONYM MINNELUND.

Ved anonym urnegravlegging, skal urnegraven minst være 0,5 x 0,5 meter. Ved anonym kistegravlegging skal graven være minst 1,5 x 0,75 meter.

På en Anonym Minnelund er det bare gravplassforvaltningen som kjenner til avdødes personalia og plassering.

Fredningstid er 20 år, og det er ikke fester for gravstedet. Det kan ikke festes, og det er ikke anledning til å sette opp gravminne.

NAVNET MINNELUND.

Det er ikke mulig å sette opp gravminne, men gravplassforvaltningen setter opp skilt med navn og data på et felles minnesmerke. Gravplassforvaltningen pynter og planter. Det skal være mulig for besøkende å tenne lys og sette fra seg snittblomst.

VEDTEKTER.

Lokale gravplassvedtekter er ment å være et lokalt supplement til det øvrige regelverket.

Gravplassvedtekten for Harstad kommune må revideres og godkjennes lokalt, og deretter sendes på høring til statsforvalter. Arbeidet med å revidere gravplassvedtektene er igangsatt.

Under revidering.

GRAVPLASSER.

Harstad kirkelige fellesråd drifter som nevnt 17 gravplasser rundt om i kommunen. Flere av disse er ute på øyer som krever at man benytter ferge og lokalbåt som transportmiddel.

Det er startet en stor jobb med digitalisering av gravplasser som gjør at fellesrådet får bedre kontroll over graver og festere på de ulike gravplassene, herunder ledige graver, gjenbruk og festeforhold. Dette vil gi en mye bedre lesing og utskrifter fra fagprogram. Slik det er nå må man ha stor lokal kunnskap om hver gravplass og hvert gravfelt for å vite hvor det kan graves.

Gravferdsadministrasjonen har i dag digitalisert fem gravplasser med nye digitale kart. Dette gjør at vi kan jobbe mer effektivt og har en mye mer ryddighet over gravplassene. Dette er til stor nytte for gravplassadministrasjonen når det skal tas ut graver og ved planlegging og opprydding på gamle gravplasser.

Det er igangsatt en stor jobb med merking av gravminner som er veltet, eller som det ikke er registrert eller oppdatert gravfester på. I 2021 og 2022 ble det merket 1500 gravminner. Denne merkingen har vi hatt god respons på, og flere har meldt seg som gravfestere.

Linker til veileder og lov.

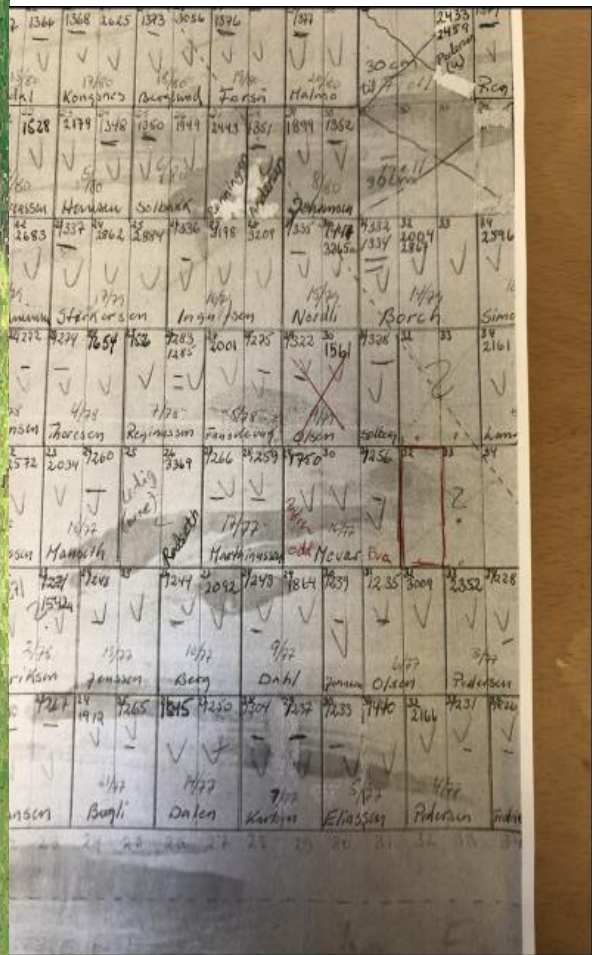
Gravplassloven | Gravplassveileder.no lovdata.no

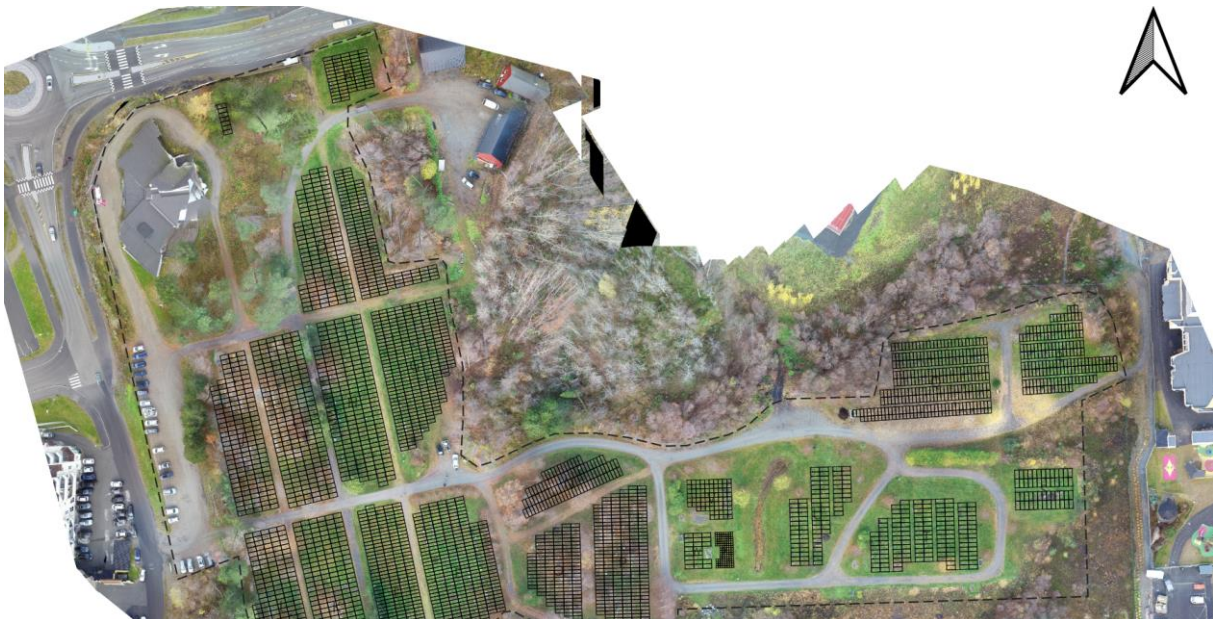
Utklipp fra ferdig digitale kart

Utklipp fra det gamle kartet

Utklipp fra digitale kartet Fredly kirkegård

RØDSKJÆR KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Sandtorg sokn. Ca. 3 mil fra Harstad sentrum.
Tatt i bruk	Første registrerte er fra 1894.
Størrelse	Totalt 8500m ² . 6600m ² opparbeidet
Vann	En vannpost.
Strøm	Lys på lagerbygg og tinstrom. Dette dekker behovet for tine strøm da det er lite nedsettinger der.
Lys	Nei
Fagprogram	Store avvik i fagprogram. Det er gjort en digitalisering av gravplassen Oppdatering og ajourføring av festere har mangler.
Gravareal	Ingen ledige nye graver, bare gjenbruks graver. Det må utarbeides en verneplan av de eldste områdene, slik at det kan frigis plass til nye gravlegginger.
Utstyr/bygg	Et lite redskaps hus med minimalt med lagringsplass. Tilstand på bygget er bra. Nytt tak i 2021 og nylig malt.
Parkering	Parkering trenger litt vedlikehold i form av grus. I forbindelse med utbygging av Rødskjær burde det komme endringer av parkerings areal
Utvidelsesmulighet	Nei. Det er bare mulighet for gjenbruksgraver.
Tiltak	Det er et stort behov for å få vedlikeholdt gjerder og klokkeårn. Gjerder må repareres og males. Det må ryddes i gamle graver for å frigjøre flere gravplasser.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	God tilgjengelighet for bil og parkering. Dårlig kollektivtilbud.

SØRVIK KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Sandtorg sokn. 2 mil fra Harstad sentrum.
Tatt i bruk	1896
Størrelse	24000m ² opparbeidet.
Vann	Det er tre vannposter på gravlunden.
Strøm	Ja, strøm til teletiningsutstyr.
Lys	Ny led belysning i 2019. den nye delen av kirkegården har feil på kabel. Må graves ned ny kabel mellom 2 lyspunkt, ca. 70 meter.
Gravareal	20.000 m ² .
Utstyr/bygg	Lite lager ved kirken. Godt vedlikeholdt.

Parkering	Det er to parkeringer. En ved kirken og en ved bygdetunet. Ved store arrangement er parkeringen for liten. Biler står da langs hovedvei. Alternativet er å parkere ved skolen
Utvidelsesmulighet	Nei. Det er få ledig kistegraver.
Tiltak	Verneplan må utarbeides først, slik at man kan få frigitt graver til nye gravlegginger. Det må lages en minnelund og det må settes av et område til urnefelt. Dette arbeidet haster da det bare er 200 kisteplasser ledig. Det må settes opp informasjonstavle ved begge innganger som viser gravfelt. Gjerder og steinmurer må ha vedlikehold.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	God tilgjengelighet for bil og parkering. Noe offentlig kommunikasjon.

FREDLY KIRKEGÅRD

Beliggenhet	Kanebogen sokn
Tatt i bruk	1931
Størrelse	Gravareal er på ca. 26000m ² . Kun enkelte gjenbruksgraver ledig.
Vann	Det er 7 vannposter ved Fredly gravlund.
Strøm	Det er strøm til teletingsutstyr. Det er gamle kabler og lyktestolper. De fleste virker ikke. Det må gjøres en oppgradering på strømkabler og lyktestolper, samt monter flere lys og strømpunker på eldre del.
Lys	Enkelte plasser på kirkegården har belysning. Det burde vært montert flere lyspunkt fra parkeringsplass og langs vei ned mot barnehagen.
Gravareal	Ingen ledig graver tilgjengelig. Det er enkelte gjenbruksgraver ledig og det er et mindre antall urnegraver ledig.
Utstyr/bygg	Fredly er oppmøteplass for de som jobber ved gravplassen. Bygningsmasse består av 2 garasjeanlegg og en driftsbygning med kontor, spiserom og toaletter. Bygningsmassen er godt vedlikehold.
Parkering	Det er parkering ved kirken. Her må det gjøres tiltak da det er mye feilparkering på området av både besøkende og arbeidere på bo- og servicesenter samt kjøpesenter. Lite ledige plasser til besøkende på kirkegården.
Utvidelsesmulighet	Utbygging av kirkegårdens del 2. er tilgjengelig. Det kan fylles opp deler av den gamle gravplassen på C- og D-feltet, slik at det området kan gjenbrukes til kister eller urnefelt.
Tiltak	Bedre belysning på øvre del av gravplassen. Nye strømkabler og stolper på hele kirkegården for gravtining, da det som er i dag ikke fungerer. En skjermvegg må settes opp ved kompostlagret. Det trenges oppfylling av graver på de fleste gravfeltene da grunnen siger. Gravlunden er opparbeidet på myr enkelte steder, og har dårlig eller sviktende drenering. Mulig graving av ny drenering i fremtiden. Stort prosjekt. Etablering av navnet minnelund
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	God tilgjengelighet for offentlig kommunikasjon og parkering

HARSTAD GRAVLUND.

Beliggenhet	Harstad gravlund ligger ca. 2 km nord for Harstad sentrum.
Størrelse	Harstad gravlund består av en eldre og en ny del. Totalt areal er ca. 42700m ² .
Vann	Det er tilstrekkelig med vannposter på gravlundens. Mulighet for utvidelse.
Strøm/Lys	Det er tilstrekkelig med tinst strøm på gravplassen Deler av gravplassen har parkbelysning. Eldre del har ikke belysning
Gravareal	Gamle Harstad gravlund har et gravareal på ca. 24500m ² . Nye Tofta har ca. 8000m ² med opparbeidet gravplass. Gravfelt for muslimer.
Utstyr/bygg	Det er en liten driftsbygning som trenger oppgradering av både tak og vindu, samt oppgradering innvending Lager for utstyr er for lite, og dekker ikke behovet.
Parkering	Ny parkering ved kirkegården og det er parkeringsmuligheter
Utvidelsesmulighet	Mulighet for å utvidelse av del 2 på Tofta-siden.
Tiltak	Det er behov for et større lager/ garasje for utstyr. Mer belysning og oppgradering av det elektriske strømmnett på eldre del. Gjennomgang og oppdatering av festeforhold, sletting av gamle graver. Oppfylling av gravfelt da grunnen siger på de gamle delene Beplantning av trær og busker. Større skjøtselmidler.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	God tilgjengelighet og parkering God offentlig kommunikasjon.

TOFTA KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Ca 2 km nord for Harstad sentrum. Adkomst 200 meter fra Bergseng bru.
Størrelse	9800m ² totalt areal.
Vann	Det er en vannpost på gravlundens.
Strøm/Lys	Det er ikke strøm til denne gravplassen. Det er ikke behov siden den har minimalt med bruk
utstyr/bygg	Det er ett gammelt gravplasskapell, men det er mye skader på bygget. Råte i tak og konstruksjon. Dette bygget må totalrenoveres eller rives.
Parkering	Liten parkering ved siden av kapellet. Denne er som oftest opptatt av beboere i nabobygninger.
Utvidelsesmulighet	Kan slås sammen med Harstad gravlund/Tofta når del 2 bygges. Da er muligheten å få en bedre adkomst og parkering fra den øvre siden.
Tiltak	Strøm, lys og tining. Renovere gravplasskapell eller rive det. Oppfylling av graver da det er mye dumper. Mange gamle trær som kan beskjæres/tynnes. Steingjerde rundt gravlundens trenger mye vedlikehold.

Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	God tilgjengelighet og parkering. God offentlig kommunikasjon.
--	---

TRONDENES GAMLE.

Beliggenhet	Trondenes kirke 3 km fra Harstad sentrum.
Størrelse	10500m ²
Vann	Det er en vannpost ved kirken.
Strøm	Det er ikke strøm, og dersom denne gravplassen skal tas mere i bruk må det lys og tinstøm fram til gravplassen. Ved kirken er det lys og et uttak for tinstøm.
Parkering	Parkering ved kirken og kirkestuen.
Utvidelsesmulighet	Ingen utvidelse, men omregulering av området. Det er mulig for urnefelt og navnet minnelund på den eldre delen.

Tiltak	Ny asfalt på hoved-parkering. Den gamle har gått i oppløsning. Strøm på gravlund for tining. Opparbeide en ny navnet minnelund Nye områder der vi kan ha urnefelt. Verneplan for området Opprydding i gamle gravminner.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	God tilgjengelighet og parkering God offentlig kommunikasjon.

TRONDENES KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Trondenes kirkegård ligger ca. 3 km nord for Harstad sentrum.
Størrelse	Gravplassareal er ca. 17700m ² . Ca. 400m ² ledig. Totalt areal inkl. gamle Trondenes og friareal: 51800m ² .
Vann	Det er flere vannposter, men det er behov for flere nedenfor krematoriet.
Strøm	Kun ved nyere del av gravlund.
Lys	Parkbelysninger i led, men det er deler av gravplassen som ikke har belysning. Kun belysning rundt kirke, krematoriet og gravplass på oversiden.
Gravareal	Gravplassarealet er snart oppbrukt. Ca. 90 kistegravplasser igjen, og det er lite urneplasser ledig. Innen 2025 er det ikke flere kiste-/urnegravplasser igjen.
utstyr/bygg	Lite garasjebygg 15m ² . Ved en utvidelse må det etableres en driftsbygning/lager
Parkering	Parkering ved kirken og ved krematoriet
Utvidelsesmulighet	Del 2 som ligger på oversiden av krematoriet vil gi mange kiste og urneplasser Det er utarbeidet planer for denne delen.

Tiltak	Verneplan over eldre deler. Oppmåling og nedsetting av fastmerker over gravfeltene Flere vannposter Utvide lager/garasje plass Plan for framtiden til Trondenes kirkegård, utbygging eller gjenbruk.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	God tilgjengelighet og parkering God offentlig kommunikasjon.

ELGSNES.

Beliggenhet	Elgsnes, ca. 24 km nord for Harstad sentrum.
Størrelse	1650 m2
Vann	Det er en vannpost på gravlund.
Strøm/Lys	Det er ikke langt inn strøm
Gravareal	Få gravplasser igjen
Utstyr/bygg	Lite skur for oppbevaring av kirkegårdsutstyr.
Parkering	Lite parkering. Langs vei og ved kapell.
Utvidelsesmulighet	Usikkert
Tiltak	Parkering, strøm og lys
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Ingen offentlig kommunikasjon God tilgjengelighet for bil og parkering i sommerhalvåret.

KASFJORD KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Høgda, ca. 8 km fra Harstad sentrum
Størrelse	7000m2
Vann	Det er 2 vannposter på gravlund.
Strøm	Det er uttak for strøm på klokketårn.
Lys	Ett lys på klokketårn, gammel armatur ved parkeringsplass.
Utstyr/bygg	Klokketårnet trenger vedlikehold
Parkering	Parkeringsmuligheter, burde vært utvidet da det er trangt ved begravelser.
Utvidelsesmulighet	Nei
Tiltak	Vedlikehold av klokketårnet. Vindu og kledning må byttes. Mer lys på gravplassen

	Det er behov for å vedlikeholde store deler av gjerdet.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	God tilgjengelighet for bil og parkering. Begrenset tilgang til offentlig kommunikasjon.

ERVIK KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Gravlunden ligger ca. 7 km nord for Harstad sentrum
Tatt i bruk	1980-tallet. Tatt i bruk før gravlunden var ferdigstilt. Pr. dags dato enda ikke ferdig.
Størrelse	6500 opparbeidet. 28500 totalt areal.
Vann	Det er vann, men driftes med vannpumpe fra elv. Ustabil.
Strøm	Det er strøm på vegg til skuret. Langt unna gravlunden. Inntaket fra HLK er ikke forsvarlig. Må utbedres snarest.
Lys	Nei
Gravareal	
Utstyr/bygg	Lagerbygningen er gammel og liten. Det er veldig upraktisk og mangler vedlikehold.
Parkering	Liten parkering ved gravlund, ca. 280 m ² . Ved begravelser er det vanskelig å ta imot biler.
Utvidelsesmulighet	Det er store områder som kan utbedres. Ca. 22000 m ² Gravplassen er ikke ferdigstilt
Tiltak	Større parkering Gjerder må repareres Lys og strøm inn på gravplassen Det trengs flere vannposter Nytt og større driftsbygning med lager. Rive det gamle redskapshuset da det ikke kan brukes.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Er avhengig av bil, parkering ok. Begrenset offentlig kommunikasjon til Ervik skole og vegkryss til Stornes.

LUNDENES KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Grytøy, ca. 2.5 km fra Bjørnå fergeteie mot Lundenes.
Størrelse	6300 m ² inkl. parkeringsplass.

Vann	Det er 3 vannposter på gravlunden.
Strøm	Det er ett uttak av strøm.
Lys	Det er ikke lys på gravlunden.
Utstyr/bygg	Et lite skur for lagring av utstyr. Nytt klokkeårn.
Parkering	Parkeringsplass på ca. 600 m ² .
Utvidelsesmulighet	Det er to gravfelt tilgjengelig og ikke behov for utvidelse
Tiltak	Skuret er gammelt, trenger renovering. Nytt gjerde eller vedlikehold på eksisterende gjerde rundt deler av gravplassen. Det må etableres lys på gravplassen.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Er avhengig av bil grunnet av avstand fra hovedvei, parkering ok Begrenset tilgang til offentlig kommunikasjon.

GRØTAVÆR KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Grytøy, ca. 15 km nord fra Bjørnå fergeteie.
Størrelse	3720 m ²
Vann	Det er en vannpost på gravplassen. det er gammelt og ustabilt.
Strøm	Nei
Lys	Nei
Gravareal	Det er 10 ledige graver igjen.
Utstyr/bygg	Lite skur for oppbevaring av utstyr.
Parkering	Ingen parkering, snuplass for biler. Ved begravelser skjer parkeringen ute på jordet.
Utvidelsesmulighet	Ja. Det er kjøpt tilleggsareal
Tiltak	Utvidelse av gravlund. Lys og strøm mangler Utvide parkering Flere kisteplasser Nytt gjerde rundt hele gravplassen
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Avhengig av bil, parkering ok. Ikke offentlig kommunikasjon.

Bjarkøy kirke

BJARKØY GAMLE.

Beliggenhet	Kirkegården ligger 19 km fra Bjørnå
Størrelse	4600 m2 rundt kirken
Vann	Det er en vannpost på kirkegården.
Strøm/Lys	Fasadebelysning på kirken
Gravareal	
Utstyr/bygg	Et skur for lagring av utstyr.
Parkering	Lite med parkering ved kirken. Parkering langs vei.
Utvidelsesmulighet	Nei. Ikke i bruk
Tiltak	Parkering, det er behov for vedlikehold på lagerbygning. Verneplan på gravplassen rund kirken.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Bil og det er parkeringsmuligheter. Ingen offentlig kommunikasjon.

BJARKØY KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Gravlunden ligger ca. 19 km fra Bjørnå fergeteie
Tatt i bruk	Tatt i bruk i 1919
Størrelse	8400 m2 inkl. nye delen. Den nye delen er ca. 1300 m2.

Vann	Det er 4 vannposter på gravlunden.
Strøm/Lys	Det er strøm på gravplassen, men det er behov for flere strømpunkter. Det er ingen belysning på gravplassen.
Gravareal	God kapasitet da det er en stor ny del.
Utstyr/bygg	En nyere lagerbygning, ca. 30 m ² . Ett eldre bygg på ca. 7 m ² og ett klokketårn. Klokketårn har trådløs ringing.
Parkering	Ca. 600 m ² samt langs vei.
Utvidelsesmulighet	Ikke behov.
Tiltak	Gjerde rundt den eldste del av gravlund. Renovering av det lille skuret. Lys på gravlunden. Oppgradering av vannposter.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Bil gode parkeringsmuligheter. Ingen offentlig kommunikasjon.

SANDSØY KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Gravlunden ligger ca. 17 km fra Bjørnå fergeteie.
Tatt i bruk	Første registrerte grav er fra 1841, men det har vært kirkested fra 1258.
Størrelse	Gravlunden er ca. 9400 m ² totalt. Den nye delen er ca. 2900 m ² .
Vann	Det er 3 vannposter. En ved kirkevegg, en nede på den gamle delen og en på den nye delen.
Strøm	Det er ett uttak på den nye delen og ett på veggen til skuret.
Lys	Det er ikke lys på kirkegården. Lys på fasade av kirkebygg
Gravareal	
Utstyr/bygg	Eldre redskaps hus med toalett og en liten lagringsplass
Parkering	Det er lite parkeringsmuligheter med bare en liten lomme med plass til 5 – 10 biler. Det parkeres langs veien når det er behov.
Utvidelsesmulighet	Ikke behov
Tiltak	Det trenges et større vedlikehold på redskapsskuret. Bevaring/vedlikehold av steinmur rundt kirkegård. Verneplaner for gravminner.
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Bil og parkeringsmuligheter. Ingen offentlig kommunikasjon.

KJØTTA.

Beliggenhet	Ligger på Kjøtta i Vågsfjorden. Ca. 10 km med båt.
Tatt i bruk	1971
Størrelse	Ca.600 m2 opparbeidet. 3500m2 ledig areal.
Vann	Nei
Strøm	Nei
Lys	Ingen lys
Gravareal	God kapasitet. kun tillatt for nedsetting av urner.
utstyr/bygg	Ingen bygg eller utstyr
Parkering	
Utvidelsesmulighet	Ikke behov.
Tiltak	
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Kun tilgjengelig med båt, anløp etter avtale.

MELØYVÆR KIRKEGÅRD.

Beliggenhet	Gravlunden ligger ca. 35 km med båt fra Harstad sentrum.
Tatt i bruk	Første registrering er 1924
Størrelse	Gravlunden er ca. 1600 m2
Vann	Ja
Strøm	Ja
Lys	
Gravareal	Stengt for kiste graver utenom til dem som har reservert plass. Stengt på grunn av fjell.
utstyr/bygg	Det er et lite redskapsskur god tilstand.
Parkering	Det er bare en snuplass
Utvidelsesmulighet	
Tiltak	
Tilgjengelighet/ Offentlig kommunikasjon	Kun tilgjengelig med båt, anløp etter avtale.

OPPSUMMERING.

De viktigste behovene framover:

- Ferdigstilling av minnelund Fredly, Kanebogen. (Oppstart sommer 2023)
- Behov for flere kistegraver/urnegraver på Trondenes.
- Utvidelse av gravplass Grøtavær
- Starte opp arbeid med verneplaner
- Etablering av navnet minnelund på flere gravplasser
- Etablering av livssynsnøytralt seremonirom
- Utvidelse av gravplass Fredly
- Omregulere kistegravfelt til urnegravfelt, gjelder flere gravplasser
- Etablering og tilrettelegging for flere urnefelt
- Kremasjonsprosenten øker, og det må imøtekommes med bedre tilbud på urneplasser.
- Informasjonstavler på de gravplassene som er digitalisert.